

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiantur ...

Axel, Johannes Honorius van

Coloniae Agrippinae, 1656

De mutuis petitionibus. Titulus IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61552)

res. spol. Bart. in l. emilius sub n. 3. ff. de minor. & ibi DD. licet secus sit in Papa, & principe, las. in §. curare n. 27. & seqq. inst. de act. vbi ponit. 5. fal. ad d. regulam sententia debet esse conformi libello. Fallit dicta regula, quando auctori prodita sunt duae actiones, quarum vna tendit ad contractum reformandum, altera ad eundem rescindendum, & intentata fuerit illa quae tendit ad contractum reformandum, potest, iudex ex officio, parte non petente, ferre sententiam super alia actione non intentata, & contractum rescindere, l. bouem §. aliquando ff. de adil. edict. l. 2. C. de rescind. vend. fallit secundo, quando ab initio se non restrinxit ad certam causam, sed monitorio vel commissioni inserit clausulas generales, tunc enim prosecutio ex vna causa, non impedit quo minus ad aliam possit conuolare, etiam absque refectione expensarum, Greg. xv. decis. 270. num. 3. Card. Seraph. decis. 630. num. 4. & 5. Achil. decis. 22. de appell. Cas. decis. 1. de iud. fallit tertio, in causis summariis de sui natura, ac plenariis, quae ex forma commissionis, cognoscendae veniunt, de aequitate, vel sola facti veritate inspecta in quibus actor debet obtinere, licet in libello deduxerit vniam causam, & in prosecutio probauerit de alia causa, Alex. in l. si ita §. chrys. gonus nu. 8. ff. de verbo. oblig. & ibi DD. Hippol. de Mars. sig. 272. Caputaq. decis. 26. part. 3. Gail. obs. 66. n. 15. & seqq. lib. 1. fallit quarto in iudiciis criminalibus in quibus conclusio non est de necessitate libelli, & iudex plus minusque condemnandi libertatem habet, Bart. in l. quid ergo §. poena grauior ff. de iis qui not. infam. Bald. in l. est seuerior C. od. tit. Mynsing. obs. 81. cent. 4. Tractus futuri temporis non pertinent ad iudicem, l. non quemadmodum ff. de iud. l. 1. §. 1. ff. de vsur. gl. in o. audit in verbo facies de proc. Rom. §. i. au. t. in verb. futuris de sent. excomm. in 6. fallit in annuis & mensuris de-

bitis, & in redditibus, in quibus ad praeteritas, praesentes, & futuras pensiones agi potest, l. 1. C. de fideicom. l. libertos quos §. 1. ff. de abn. & cib. legib. l. adiles 1. §. item sciendum ff. de adil. edict. Gail. obs. 74. lib. 2.

De mutuis petitionibus.

Titulus IV.

SUMMARIUM.

- 1 Reconuentio siue mutua petitiones sunt à reo de eadem re, vel diuersis pluribus rebus, & per plures libellos, apud eundem iudicem, apud quem fit Conuentio.
- 2 Reconuentio habet locum coram arbitro iuris, non vnus articuli, sed certa causa, delegato, ordinario.
- 3 Quando agitur officio iudicis, & in omnibus actionibus.
- 4 Reus lite pendente, prohibetur actorem trahere coram alio iudice quam conuentionis sub poenis nullitatis actorum, & condemnationis expensarum.
- 5 Reconuentio fit ante litis contestationem, vel in ipsa litis contestatione, vel parum post, ac etiam durante primo iudicio, quousque conclusum est in causa, si fiat ante, vel in ipsa litis contestatione gaudet privilegio prorogatio iurisdictionis, & paritate temporis in procedendo, si vero posteam fiat, gaudet tantum privilegio prorogatio iurisdictionis.
- 6 Modus procedendi datur per rescriptum in causa conuentionis, censetur repositus in causa reconuentionis.
- 7 Reconuentio in quibus causis cessat.

ACTOR non dedignetur eum contra se habere iudicem, in eodem, aut diuerso negotio, cuius in agendo obseruat arbitrium, c. 1. §. cusus in agendo 3. q. 8. l. cum Papinianus

C. de sent. & interl. omn. iud. imo actor non potest electum à se iudicem recusare priuilegio personæ, quod eum eximeret ab illius iurisdictione, *auth. offeratur C. de litis contest. sed bene priuilegio causæ, l. si quis C. de positi l. fin. C. de ord. cognit. Bart. in auth. & consequenter n. 9. C. de sent. & interl. omn. iud.* ut si conuentus ex causa nummaria, velit actorem reconuenire a cione præiudiciali, *Pan. in c. 1. n. 29. & 30. hoc tit. cont. Bald. in d. auth. & consequenter sub n. 1. tenentem contrarium.* præterea non debet in potestate calumniosi rei conuenti, ne coram primo iudice actor agat, & litem prosequatur, *l. si idem §. quod si mutua ff. de iurisd. omn. iud.* ideo post titulum de libelli oblatione, subnectit de muris petitionibus; quæ sunt à reo ꝑ de eadem re, vel diuersis pluribus rebus, & per plures libellos, *l. omnium ff. de procur. Bald. in d. auth. & consequenter n. 18. Bart. n. 1. & 2. apud eundem* iudicem ꝑ apud quem fit conuentio, siue sit arbiter iuris (non vnus articuli, ut causæ suspicionis allegatæ contra delegatum, vel ordinarium, coram quo non fit reconuentio) *c. cum speciali de appell. c. legitima de appell. in 6. c. peruenit xj. quest. 1. Pan. in c. 1. in fine hoc tit.* sed certæ causæ videlicet, quam episcopus habet contra clericum, *c. cum clericus §. 1. 31. quest. 1. Pan. in d. c. 1. in fine hoc tit.* siue sit delegatus, & habens limitatum mandatum, *Bald. in c. 1. num. 9. hoc tit. siue ordinarius c. 1. & 2. hoc tit. d. l. cum Papinianus & auth. & consequenter C. de sent. & interloc. om. iud.* etiam quando agitur ꝑ officio iudicis, *l. 1. in fine ff. de var. & extra ord. cognit. c. 2. de off. iud. Pan. in c. 1. n. 32. hoc tit.* & in actionibus personalibus, *c. dispendia de rescript. in 6.* realibus, ex mixtis; *Franc. in d. c. dispendia post gl. in verb. personales n. 4.* quia in realibus, sicut in aliis, indistincte, in computatione dietæ consideratur, locus domicili habitacionis rei; *cap. statutum §.*

cum vero de rescript. in 6. ideo si clericus conuenit laicum coram iudice laico, ille laicus potest reconuenire clericum de crimine ciuilitate, non tamen criminaliter coram eodem iudice laico; *c. at si clerici & ibi glo. in verb. non tenet de iud. & ibi Can.* Scholaris trahens actorem ad suum iudicem, à se electum; potest eum reconuenire coram eodem, quia licet electionem fori habeat, est tamen reus, *Bald. in d. auth. & consequenter in fin. Pan. in c. 1. n. 37. & seqq. hoc tit.* Imo lite pendente, prohibetur ꝑ reus actorem coram alio iudice, quam conuentio trahere; ne coram diuersis iudicibus eodem tempore agatur; *c. fin. de rescript. l. si idem §. quod si mutua ff. de iurisd. omn. iud.* siquidem actorem traxerit, coram alio iudice delegato in actione personalis, processus est ipso iure nullus, in actione reali, vel mixta, annullatur ope exceptionis, *d. c. dispendia & ibi Franc. nu. 4.* Si coram ordinario nullatur ope exceptionis, & in omnibus casibus condemnatur in expensis; *d. c. dispendia & ibi gloss. in verb. vel conuentionis & Franc. num. 5. & 6. limitat. 3. modis Barth. in d. auth. & consequenter num. 1. & 2. & ibi DD.* Ratio diuersitatis inter actiones personales, ac reales, & inter delegatum, & ordinarium allegatur, quia *c. dispendia de rescript. in 6.* loquitur de delegato, & personalibus actionibus, & priuat ipso iure omni commo litterarum, & annullat processus habitos per eandem, & licet ex identitate rationis constitutio pœnalis possit extendi ad actiones reales, & iudicem ordinarium, tamen pœna non habet locum ad casum extensum; *arg. cap. 1. de temp. ord. in 6. in verb. Italica & ibi DD. Franc. in d. cap. dispendia sub n. 4. & 6. & ibi Can. Bart. in d. auth. & consequenter n. xi. & seqq. & ibi DD.* lite contra reum mota, prius ventilata & terminata, tum deum reus admittitur ad agendum coram alio

alio iudice, *d. auth. & consequenter in fine.*

Reconuentio fit ante litem contestationem, vel in ipsa litem contestatione, vel parū post, antequam iuret de calumnia, *l. rem non nouam C. de iud. d. auth. & consequenter auth. de executoribus §. illud vers. sancimus coll. 7.* accitiam durante primo iudicio, *d. c. dispendia.* quousq; renunciatum est, & conclusum in causa, quia iudicium dicitur, dum negotium discutitur, *c. forus de verb. signif. l. fin. C. de compens. gl. 1. hoc tit.* si fiat ante litem contestationem, vel in ipsa litem contestatione, reconuentio gaudet priuilegio prorogatio iurisdictionis, & paritate temporis in procedendo: si vero fiat post litem contestationem, gaudet tantū priuilegio prorogatio iurisdictionis, non simultanei processus, *Bart. in d. auth. & consequenter n. 12. & ibi Bald. num. 6. Franc. in d. c. dispendia §. reus numero quinto, & Bald. in c. 1. n. 10. hoc tit.* nam causæ conuentionis & reconuentionis vicissim sunt tractandæ, nempe, ut reus prius respondeat libello actoris, *l. qui prior ff. de iud. & deinde actor libello rei, & sic de cæteris, cap. cum dilectus de ord. cog. c. 1. hoc tit. Bart. in d. auth. & consequenter num. 4.* & si actor nollet respondere, iudex debet ei denegare iustitiam, nec audire ipsum super causa sua, *c. Imperatorum & c. fin. §. pœna de iuram. cal. gl. 1. in c. 1. hoc tit. & eadem sententia sunt terminanda, cum dicta prorogatio actoris, l. 1. C. rerum amotarum l. neque C. de compens. d. c. 1. hoc tit.* si de vtraq; causa pariter liqueat, si autem prius liqueat de vna quam de alia, tunc iudex potest pronuntiare de causa conuentionis de qua liquet, & si contingat ab ea appellari, poterit procedere ad sententiam in causa reconuentionis non obstante appellatione quia sunt duæ diuersæ causæ, *Panor. in c. 1. sub n. 9. b. r. spec. tit. de reconuent. §. Vidend. n. 3. & seqq. Myns. obs. 10. cent. 1. Soc. Sen. inc. prudentia n.*

17. h. r. Si iste ordo non fuerit obseruatus, sententia non est ipso iure nulla, sed venit annullanda, per ordinis præposterationem; *l. 1. §. fin. ff. qua sent. sine appell. rescind. Bald. in c. 1. sub num. 9. hoc tit.* est enim peruersio causæ ad causam, quæ non habet ipso facto vitia: *l. 1. C. de appell. 2. quest. 1. & ibi gl. mag. in summa, Item §. modus procedendi datus per rescriptum, in causa conuentionis, censetur repetitus, in causa reconuentionis, ut si sublata sit appellatio, c. 2. hoc tit. aut causa ordinaria commissa sit summarie, Clem. saepe contingit & ibi gloss. in verbo si quid petere voluerit in fine de verbo. signif. secus, quando appellatio prohibetur iure communi: vnde quando alimenta petuntur, licet non possit appellari in causa alimentorum, appellabitur tamen in causa reconuentionis super alia re, idem in possessoriis. *Bald. in d. auth. & consequenter sub n. 10.* Cessat reconuentio fit in causa criminali, *c. neganda 1. & 2. 3. quest. xj. late Pan. in c. 1. n. 22. hoc tit.* quia non relatione criminum, sed innocentia reus purgatur, *l. is qui ff. de public. iud. & ibi gl. plures quotas allegat. l. 2. §. 1. ff. de adult.* Secundo coram arbitro, *c. cum dilectus de arbit.* Tertio quando reus est excommunicatus, *c. cum inter de except.* quia reconuentio non est defensio, sed impugnatio. Quarto quando petitur executio instrumenti confessionari, quia habet vim sententiæ, *Bald. in d. auth. & consequenter n. 17.* Quinto in causa appellationis, quia iudex appellationis nullam habet iurisdictionem, nisi per deuolutionem, *l. 1. ff. eum qui appell. in princ. defen. deb. l. 2. §. legatus vers. & quoq; ff. de iud.* Sexto quando fuerit reconuentio de tali causa, de qua iudex non potest cognoscere, ut laicus de causa spiritali, *gloss. pen. in fine capite 2. hoc tit. & ibi Pan. numer. 28. & seqq. c. quando de iud. c. tuam de ord. cognit. aut alia causa, de qua iudex non potest cognoscere**

tere, etiam vtraque parte volente, Bart. in d. *auth. & consequenter n. 5. & 6. & ibi DD. C. de sens. & interloc. omn. iud.* Septimo, in causa recuperandæ possessionis, c. *super spoliatione de ord. cognit.* propter privilegium spoliati, ut non cogatur ante restitutionem spoliatoribus respondere, l. *si quis ad se fundum. C. ad leg. Iulianam de vi & c. c. cum dilectus de ord. cognit.* Octavo, quando vtraque petitio occasione vni contractus nascitur, quia habet naturam actionis, & exceptionis, l. *qui pendentem Iulianus §. ex vendito ff. de act. empr. siue occasione vnius facti, in calu in quo ambæ petitiones non possunt esse simul veræ, l. qui si dem ff. de transact. l. cum proponas c. cum sua materia C. eod. nam si vnus vere contrauenit transactioni, alter non dicitur vere contrauenisse, nec vterque potest condemnari ad damna, expensas, & interesse aut quando causa conuentionis, aut reconuentionis se mutuo perimunt, quia reconuentio habet vim exceptionis. l. *viro atq. ff. solut. mat. & ibi Bald. in fine.* Nono coram delegato dato de consensu vtriusque patris, non enim actor, illum magis eligit, quam reus. *Part. in d. auth. & consequenter in fine Pan. in c. 1. n. 33. hoc tit.* In ca. usis summaris locus est reconuentioni si reconueniatur alia summaria, l. *sed & hæc §. non solum ff. de procur. c. super spoliat. in princ. de ord. cognit. idem dico, quando causa reconuentionis est ordinaria, quantum ad ius & prorogationem fori, non quantum ad paritatem processus, Pan. in c. 3. n. 35. hoc tit.* Decimo cessat in confitente debitum, non in figura iudicij: arg. l. *sed etsi restit. ff. de iud. si in figura iudicij confiteatur, & in ipsa responsione actorem reconueniat, procedit reconuentio, quoad ius fori, non quoad paritatem processus, si ex interuallo, quoad neutrum habet locum reconuentio, l. 3. & ibi Bald. in l. not. C. qui ad libert. procla. non poss.**

De litis contestatioae.

Titulus V.

S V M M A R I A.

- 1 Litis contestatio fit per congruam rei responsionem ad petitionem actoris in iudicio propositam, animo contestandi litem factam, coram iudice pro tribunali sedente.
- 2 Litis contestatio non fit per exceptionem peremptoriam ex parte rei oppositam.
- 3 Litis non habetur pro contestata ex contumacia.
- 4 Litis contestationis effectus varij.
- 5 Non operatur dictos effectus, quando non tenet, aut est inualida.
- 6 Litis contestatio in quibus causis non requiritur.
- 7 Litis contestationis vim habet, terminus ad proponendum omnes exceptiones dilatorias.

LIBELLO per actorem oblato, & facta reconuentione, fit † litis contestatio, per congruam & directam, gl. in c. quoniam contra in verb. responsiones de prob. Gail. obs. 73. cum quinque obs. seq. lib. 1. rei responsionem, siue negando, siue confitendo ad petitionem actoris propositam in iudicio, animo contestandi litem factam, coram iudice pro tribunali sedente, c. *super questionem in princ. vers. quod si delegatus de offic. deleg. Maria. Socin in c. 1. n. 9. in fine hoc tit.* qua omissa processus est ipso iure nullus, c. 1. hoc tit. l. 2. cum authent. seqq. C. eod. c. dudum et. 2. §. licet de el. et. & ibi gl. in verbo responsionem & Can. Myns. obs. 74. Cent. 3. quia est primum fundamentum iudicij, & per eam dicitur lis inchoari, c. 1. & ibi gloss. 1. de plus petit. l. vnica C. eod. & vtrobique DD. l. amplius ff. rem ratam haberi §. sed hæc quidem & ibi gloss. in verbo diximus Inst. de actionibus, Contestatio impedit litis contestationem, licet